

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

2026-01-20 Nr. NV-142

VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTAS Nr.: TAP-25-1297(2) TAIS-25-15833(2)		DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL KOVOS SU ANTISEMITIZMU, KSENOFOBIIJA AR BET KOKIOS KITOS FORMOS NESANTAİKOS KURSTYMU IR ŽYDŲ GYVENIMO PUOSELĖJIMO VEIKSMŲ PLANO PATVIRTINIMO“ PROJEKTO		
		Rengėjas	Svarstyta	Siūloma
Įstatymo įgyvendinamasis teisės aktas	<i>Pasirenkama</i> ☐ Taip ☒ Ne Priėmimo Terminas <i>Data iš kalendoriaus</i>	<i>Vyriausybės kanceliarija</i>	<i>Pasirenkama</i> ☒ TAP ☐ LRV pasitarimas ☐ LRV posėdis ☐ Nesvarstyta 2026-01-20	<i>Pasirenkama</i> ☐ Svarstyti TAP ☐ Svarstyti LRV pasitarime ☒ Svarstyti LRV posėdyje ☐ Gražinti tobulinti
Įgyvendina Vyriausybės programą	<i>Pasirenkama</i> ☒ Taip ☐ Ne			

SPRENDŽIAMA PROBLEMA

Lietuvoje vis dar stebima diskriminacija ir neapykanta mažumų grupėms – žydų bendruomenei (antisemitizmas), romams, LGBTIQ+ asmenims ir migrantams. Nors teisinė bazė ir institucijų priemonės egzistuoja, realų poveikį silpnina fragmentiška prevencija, nepakankamas švietimo sistemos įsitraukimas, taip pat identifikuojama nuoseklaus koordinavimo stoka. „Anti-Defamation League“ (JAV) sudaromo Pasaulinio antisemitizmo indekso duomenimis (2025) 63 proc. Lietuvos gyventojų turi teigiamą nuomonę apie žydus, bet net 48 proc. mano, jog žydai turi per daug įtakos globaliems reikalams. 2025 m. Socialinės distancijos tyrimo duomenimis 59 proc. Lietuvos gyventojų nenorėtų gyventi kaimynystėje su romais, 51 proc. – su musulmonais, 45 proc. – su homoseksualiais asmenimis, 43 proc. – su migrantais iš Centrinės Azijos, 42 proc. – su migrantais iš Rusijos. Taip pat „Eurobarometro“ duomenimis (2024) tik 27 proc. gyventojų mano, kad Lietuvoje pastangos įveikti visas diskriminacijos formas yra efektyvios.

Nutarimo projekto tikslas – patvirtinti Kovos su antisemitizmu, ksenofobija ar bet kokios kitos formos nesantaikos kurstymu ir žydų gyvenimo puoselėjimo veiksmų planą (toliau – Planas), įgyvendinant XX Vyriausybės programos 17, 463 ir 536 punktus ir šios programos nuostatų įgyvendinimo plano 7.4.6 punktą bei atsižvelgiant į 2021 m. spalio 5 d. Europos Komisijos komunikatą Nr. COM(2021) 615 „ES kovos su antisemitizmu ir žydų gyvenimo puoselėjimo strategija (2021–2030 m.)“ (Lietuva yra viena iš vos 5-6 ES valstybių narių, kurios tokio Plano dar neturi).

Plano projektu siekiama prisidėti prie bendrų Lietuvos valstybės kovos su antisemitizmu, ksenofobija, bet kokios formos neapykanta ir diskriminacija, taip pat asmenų lygybės užtikrinimo ir žydų gyvenimo puoselėjimo tikslų įgyvendinimo. Taip pat pasiūlyti Vyriausybei nepavaldžioms valstybės institucijoms bei įstaigoms, savivaldybėms, tautinėms bendrijoms ir kitoms nevyriausybinėms organizacijoms dalyvauti įgyvendinant Planą.

Plano projektas parengtas remiantis įvairių institucijų, organizacijų (Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos, Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerijos, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos, Tautinių mažumų departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Lietuvos savivaldybių asociacijos, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigos, Žurnalistų etikos inspektoriatų tarnybos, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybos, Tautinių bendrijų tarybos, Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenės, žmogaus teisių srityje veikiančių nevyriausybinių organizacijų) pateikta informacija, taip pat tyrimų ir visuomenės nuomonių apklausų duomenimis.

PROBLEMOS SPRENDIMO PRIEMONĖS

Plano įgyvendinimo uždaviniai:

1. Visų formų antisemitizmo, ksenofobijos ar bet kokios kitos nesantaikos kurstymo prevencija ir kova su jais;
2. Žydų gyvenimo puoselėjimas;
3. Holokausto atminties puoselėjimas.

Šių uždavinių įgyvendinimui suplanuoti 157 veiksmai. Šie veiksmai orientuoti į:

TEISĖS AKTO PROJEKTO DALYKINIO VERTINIMO PAŽYMOS FORMA

- Kovos su ksenofobija, antisemitizmu, neapykanta tarpinstitucinis koordinavimą (Vyriausybė turės paskirti Veiksmų plano įgyvendinimą koordinuojantį subjektą);
- Mokytojų, pareigūnų, švietimo ir kultūros darbuotojų motyvaciją kovoti su neapykanta, plėtoti žinias apie žydus ir kitas pažeidžiamas grupes didinimas (apdovanojimai ir kitos motyvavimo priemonės);
- Projektų skirtų kovai su ksenofobija, antisemitizmu, neapykanta, psichologinės pagalbos aukoms teikimui, tautinių, LBQT+ ir kitų pažeidžiamų grupių gyvenimo puoselėjimui finansavimą;
- Edukacijas, kultūros renginius, ekskursijas, atmintinų datų minėjimus ir kt., ypač regionuose;
- Žydų kultūros paveldo išsaugojimą, Holokausto vietų sutvarkymą, paminklo romų genocidui Panerių memoriale sukūrimą, pažeidžiamų grupių objektų apsaugos algoritmo sukūrimą ir kt.;
- Viešųjų ryšių kampanijas skirtas kovai su stereotipais ir kt.

IGYVENDINIMO MECHANIZMAS

Planas bus įgyvendinamas iš Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių biudžetuose atitinkamoms valstybės ir savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, atsakingoms už Plano priemonių įgyvendinimą, patvirtintų bendrųjų asignavimų ir iš ES struktūrinių fondų lėšų, taip pat iš kitų teisėtų finansavimo šaltinių.

Plano veiksmai, kuriems reikalingi papildomi asignavimai, bus vykdomi, jeigu tokie papildomi asignavimai numatyti, arba, jei yra galimybė, iš kitų valdytojams numatytų asignavimų (preliminarus galimas papildomų lėšų poreikis 2026-2029 metams – 4,5 mln. eurų.).

Plano vykdymo stebėseną: Vyriausybė turės paskirti subjektą, kuris stebės ir koordinuos Plano įgyvendinimą. Atsakingi vykdytojai kiekvieniems metams pasibaigus, iki kitų metų kovo 31 d., jam raštu pateiks informaciją apie Plano įgyvendinimo eigą ir rezultatus.

TEISĖS AKTO PROJEKTO DERINIMAS

Nutarimo projektas buvo pateiktas derinti visoms ministerijoms, VŠĮ Geros valios kompensacijos už žydų religinių bendruomenių nekilnojamąjį turtą disponavimo fondui, Tautinių mažumų departamentui prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės, Kultūros paveldo departamentui prie Kultūros ministerijos, Lietuvos vyriausiojo archyvaro tarnybai, Valstybinei kultūros paveldo komisijai, Lietuvos kultūros institutui, Lietuvos savivaldybių asociacijai, Vilniaus miesto savivaldybei, Ryšių reguliavimo tarnybai, Jaunimo reikalų agentūrai, Švietimo mainų paramos fondui, Tarptautinei komisijai nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti, Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertinti sekretariatui, Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnybai, Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaigai, Nacionalinei teismų administracijai, Lietuvos Respublikos generalinei prokuratūrai, Policijos departamentui prie Vidaus reikalų ministerijos, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centrui, Lietuvos istorijos institutui, Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejui, Kauno IX forto muziejui, Vilniaus miesto muziejui, VŠĮ Žydų kultūros ir informacijos centrui, VŠĮ „Go Vilnius“, Lietuvos fotomenininkų sąjungai, Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo bibliotekai, Lietuvos nacionaliniam radijui ir televizijai, Medijų rėmimo fondui, Lietuvos žydų (litvakų) bendruomenei, Romų visuomenės centrui, Tautinių mažumų tarybai, Vilniaus universitetui, Vytauto Didžiojo universitetui, Mykolo Romerio universitetui, Klaipėdos universitetui, Lietuvos žmogaus teisių centrui, Lietuvos gėjų lygai, Tolerantiško Jaunimo Asociacijai, Pilietinio dialogo iniciatyvai, Lietuvos socialinių mokslų centrui, VŠĮ Diversity Development Group, VŠĮ PTPP.

Dauguma institucijų ir suinteresuotų asmenų Nutarimo projektą suderino be pastabų arba pastabų jam nepateikė. Dėl kitų suinteresuotų asmenų pastabų, į kurias neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies, parengta derinimo pažyma, taip pat šios pastabos suderintos darbo tvarka ir (ar) per surengtus du tarpinstitucinius pasitarimus bei iš esmės yra suderintos.

Nutarimo projektas suderintas su LRVK Teisės grupe.

2026 m. sausio 20 d. Tarpinstituciniame pasitarime Teisingumo ministerija ir Socialinės apsaugos ir darbo ministerija pateikė dvi redakcines pastabas, pagal kurias Planas bus patikslintas iki pasirašymo:

- Plano 1.25 punkte veiksmo formuluotėje išbraukti žodžius „taip pat įvertinti poreikį apibrėžti teisės aktuose antisemitizmo, ksenofobijos, kitų neapykantos formų sąvokas“.
- Plano 1.40 punkte veiksmo formuluotėje „klubus“ pakeisti į „bendruomenes“, rodiklį sumažinti iki 15 ir prie vykdytojų papildomai įrašyti savivaldybes“.

PAŽYMA PARENGĖ

Lina Saulėnaitė-Višinskienė

Tarptautinių santykių ir Europos Sąjungos grupės vyriausioji patarėja